

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 261/05-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. septembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. S., - I., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. D, L., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen v súvislosti s prešetrením jeho oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin z 19. apríla 2005, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Zvolen v trestnom konaní v uvedenej veci vedenom pod sp. zn. Pn 2215/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. S. – I. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. 1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2005 doručená sťažnosť (z 10. augusta 2005) Ing. J. S. – I., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. L., K. vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného

riaditeľstva Policajného zboru Zvolen (ďalej len „úrad justičnej a kriminálnej polície“) v súvislosti s prešetrením jeho oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin z 19. apríla 2005, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Zvolen (ďalej len „okresná prokuratúra“) v trestnom konaní v uvedenej veci vedenom pod sp. zn. Pn 2215/05.

1. 2. Sťažovateľ uviedol, že listom z 19. apríla 2005 podaným osobne okresnej prokuratúre 3. mája 2005 oznámil skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin (v súvislosti s jeho pohľadávkou proti obchodnej spoločnosti B., s. r. o., so sídlom v K.), využijúc zákonný postup podľa § 158 ods. 1 Trestného poriadku, pričom zároveň uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom (§ 43 Trestného poriadku) a taktiež navrhol zaistenie ním uplatneného nároku na náhradu škody na majetku obvineného (§ 47 Trestného poriadku).

Sťažovateľovo oznámenie zaevidovala okresná prokuratúra pod sp. zn. Pn 2215/05 a listom z 12. mája 2005 sťažovateľa upovedomila o jeho odovzdaní na vybavenie úradu justičnej a kriminálnej polície (*„...ako podozrenie z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zákona, neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1, ods. 2 Tr. zákona a neoprávneného užívania cudzej veci podľa § 249 ods. 1, ods. 3 Tr. zákona“*), z dôvodu vecnej a miestnej príslušnosti. Okresná prokuratúra zároveň sťažovateľa poučila o možnosti žiadať prokurátora, aby preskúmal postup vyšetrovateľa po podaní oznámenia podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku.

Pretože v zákonom stanovenej lehote 30 dní (§ 158 ods. 2 Trestného poriadku) nebolo sťažovateľovi (ako oznamovateľovi a poškodenému v zmysle Trestného poriadku) doručené uznesenie podľa § 159 ods. 1, 2 alebo ods. 3 Trestného poriadku a sťažovateľ nebol ani upovedomený o začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku, požiadal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne prokurátora, aby preskúmal postup vyšetrovateľa po podaní oznámenia podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku.

Uvedená žiadosť z 12. júla 2005 bola okresnej prokuratúre doručená 18. júla 2005. Okresná prokuratúra však na túto sťažovateľovu žiadosť do podania sťažnosti ústavnému súdu nereagovala.

1. 3. Sťažovateľ prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne v konaní pred ústavným súdom namietal, že úrad justičnej a kriminálnej polície, ako aj okresná prokuratúra „... nesprávnym postupom, nedodržaním lehôt a možno aj nečinnosťou konanie predlžujú, čím v zmysle Ústavy SR porušujú základné právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom účinne svojho práva u orgánov činných v trestnom konaní, práva na právnu pomoc v konaní pred štátnymi orgánmi a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že vzhľadom na „... špekulatívne a protizákonné...“ konanie konateľov dlžníka sa vymoženie jeho pohľadávky proti obchodnej spoločnosti B., s. r. o., stáva neistým, rovnako ako možnosť získať naspäť dodaný tovar (vlastníctvo k tomuto tovaru malo prejsť na dlžníka až zaplatením kúpnej ceny). Neistou sa stáva aj možnosť získať majetok, ku ktorému vlastnícke právo bolo dlžníkom na sťažovateľa prevedené v rámci zabezpečenia pohľadávky, pričom však dlžník majetkom reálne aj naďalej disponoval.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„Základné právo Ing. J. S., – I. domáhať sa zákonom ust. postupom svojho práva u orgánov činných v trest. konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na právnu pomoc v konaní pred štátnymi orgánmi podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresnej prokuratúry Zvolen v konaní vedenom pod č. k. Pn 2215/05 a postupom Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície Zvolen v konaní vedenom v súvislosti s Pn 2215/05 vo veci poškodeného Ing. J. S. – I., Z. porušené bolo.

2. *Okresnej prokuratúre Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. Pn 2215/05 a Okresnému riaditeľstvu PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície Zvolen v konaní vedenom v súvislosti s Pn 2215/05, sa prikazuje konať bez zbytočných prietahov.*

3. *Ing. J. S. – I. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 500.000,- Sk (slovom päťstotisíc slovenských korún), ktoré je Okresná prokuratúra Zvolen, alternatívne Okresné riaditeľstvo PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície Zvolen, alternatívne obidvaja spoločne a nerozdielne sú povinní vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.*

4. *Okresná prokuratúra Zvolen, alternatívne Okresné riaditeľstvo PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície Zvolen, alternatívne obaja spoločne a nerozdielne sú povinní zaplatiť Ing. J. S. – I. trovy právneho zastúpenia (...)“.*

II.

2. 1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. 2. Sťažovateľ namietol porušenie jeho základných práv zo strany úradu justičnej a kriminálnej polície a okresnej prokuratúry v dôsledku zbytočných priet'ahov zapríčinených ich nečinnosťou, nedodržaním zákonnej lehoty 30 dní od prijatia trestného oznámenia na rozhodnutie podľa § 159 Trestného poriadku alebo na začatie trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku a z toho vyplývajúcou nerealizáciou sťažovateľom navrhovaných opatrení týkajúcich sa zaistenia ním uplatneného nároku na náhradu škody na majetku obvineného a zaistenia vecí v dispozícii dlžníka, ku ktorým uplatňuje vlastnícke právo.

Sťažovateľ tvrdil, že využil všetky dostupné a účinné právne prostriedky nápravy v danej veci tým, že podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku listom z 12. júla 2005 požiadal prokurátora, aby preskúmal postup vyšetrovateľa po podaní oznámenia. Okresná prokuratúra však na túto sťažovateľovu žiadosť do podania sťažnosti ústavnému súdu nereagovala a neprijala žiadne opatrenia na nápravu nesprávneho úradného postupu úradu justičnej a kriminálnej polície v predmetnej veci.

2. 3. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku má oznamovateľ právo žiadať prokurátora, aby preskúmal postup vyšetrovateľa alebo policajného orgánu po podaní oznámenia (podľa § 158 ods. 1 Trestného poriadku). Túto žiadosť treba prokurátorovi ihneď predložiť. O výsledku preskúmania musí byť oznamovateľ prokurátorom upovedomený do 30 dní.

Z fotokópie žiadosti sťažovateľa z 12. júla 2005, ktorou sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne domáhal preskúmania postupu vyšetrovateľa podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku, vyplýva, že žiadosť bola doručená okresnej prokuratúre osobne do podateľne 18. júla 2005 (ako to vyplýva z údajov o doručení vyznačených pracovníkmi podateľne okresnej prokuratúry na rovnopise žiadosti z 12. júla 2005). Sťažnosť sťažovateľa z 10. augusta 2005 bola ústavnému súdu doručená 12. augusta 2005. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil pred uplynutím zákonnej lehoty, v ktorej bola okresná prokuratúra povinná jeho žiadosť vybaviť, nevyčkajúc, či uplatneným právnym prostriedkom dosiahne prostredníctvom okresnej prokuratúry požadovanú nápravu vo vzťahu k ochrane svojich práv.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo (§ 35 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov (§ 35 ods. 3 zákona o prokuratúre).

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

Z uvedeného vyplýva, že okrem žiadosti prokurátorovi o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku poskytuje ďalšie prostriedky nápravy sťažovateľovi aj zákon o prokuratúre, a to podnet a opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorými sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci, pokiaľ napriek žiadosti podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku neprijala efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy vo vzťahu k zbytočným priet'ahom v konaní alebo nesprávnemu úradnému postupu zo strany vyšetrovateľa. Uvedený právny prostriedok umožňoval a stále umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc krajského prokurátora (prípadne následne generálneho prokurátora) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospel k záveru, že tento postup okresnej prokuratúry bol v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zbytočnými priet'ahmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (pred podaním obžaloby), je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, ako aj zákona o prokuratúre (obdobne napr. III. ÚS 365/04).

Sťažovateľ nevyčkal na uplynutie zákonnej lehoty na vybavenie jeho žiadosti podľa § 158 ods. 3 Trestného poriadku okresnou prokuratúrou a nevyužil podnet ani opakovaný

podnet v zmysle § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ale obrátil sa priamo na ústavný súd, v dôsledku čoho bola jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. 4. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na inú právnu ochranu („... *domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva u orgánov činných v trest. konaní...*“) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na právnu pomoc v konaní pred štátnymi orgánmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Sťažovateľovi z uvedeného ustanovenia ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin zákonným spôsobom, náležite zaoberali. K porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými priet'ahmi v konaní by mohlo dôjsť iba v prípade, ak by postup uvedených orgánov v dôsledku zbytočných priet'ahov viedol v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým jeho právam, ochrany ktorých sa prostredníctvom prostriedkov trestného práva domáhal, ak boli orgánom činným v trestnom konaní predložené zo strany sťažovateľa aspoň obhájitelné tvrdenia o ich porušení trestným činom. Vzhľadom na dátum podania trestného oznámenia sťažovateľom (3. mája 2005) však podľa názoru ústavného súdu k takýmto následkom v posudzovanom prípade nemohlo dôjsť.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Obsahom základného práva zaručeného v citovanom ustanovení ústavy je ústavná garancia zaručujúca účastníkom konania pred orgánmi verejnej moci právo zvoliť si právneho zástupcu, splnomocniť ho na zastupovanie v konaní, radiť sa s ním v priebehu uvedeného konania, ako aj oprávnenie splnomocneného právneho zástupcu realizovať úkony právnej pomoci v rozsahu procesných práv a povinností zastúpeného účastníka a jeho právneho zástupcu podľa osobitného právneho predpisu upravujúceho ich procesné postavenie v danom type konania.

K zásahu do základného práva sťažovateľa na právnu pomoc v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy by teda mohlo dôjsť v prípade, ak by postupom orgánu verejnej moci bolo sťažovateľovi ako účastníkovi konania znemožnené zvoliť si právneho zástupcu, splnomocniť ho na zastupovanie v konaní, radiť sa s ním v priebehu uvedeného konania, prípadne ak by splnomocnenému právnenmu zástupcovi bolo znemožnené realizovať úkony právnej pomoci v rozsahu procesných práv a povinností podľa osobitného predpisu.

Sťažovateľ však vo svojej sťažnosti žiadnu takúto skutočnosť netvrdil, pričom ani podľa názoru ústavného súdu k takýmto následkom v posudzovanom prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2005